

Лупенко Ю. А.

Современные тенденции развития рынка продукции виноградарства в Украине

Анализируются современное состояние и проблемы развития виноградарства и виноделия в Украине, обосновываются основные тенденции и вызовы этого развития, пути решения существующих проблем.

Ключевые слова: виноградарство, виноделие, рынок продукции виноградарства, виноград, вино, прогноз.

Y. A. Lupenko

Modern trends in the market development of viticulture in Ukraine

Modern state and problems of viticulture and winemaking development in Ukraine are analysed. The main tendencies and challenges for this development and means are reasoned.

Keywords: wine growing and viticulture, viticulture market, grape, wine, prognosis.

УДК 634.836.3

*Г. В. Ляшенко, д-р геогр. наук,
Е. Б. Мельник, канд. с.-г. наук,
В. І. Суздальова, наук. співр.,
Маринін Є. І., наук. співр.*

Національний науковий центр
“Інститут виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова”,
Україна

ТЕНДЕНЦІЯ УМОВ ПОСУШЛИВОСТІ В ЦЕНТРАЛЬНИХ РАЙОНАХ ОДЕЩИНИ ЗА ОСТАННІ 70 РОКІВ

Розглядається комплекс показників, які характеризують умови посушливості. Проводиться аналіз динаміки цих показників по роках та в розрізі окремих періодів. Визначається тенденція їх мінливості.

Ключові слова: посушливі умови, температура повітря, відносна вологість повітря.

Вступ. Виноград відноситься до групи мезофітів, тобто є досить посухостійкою культурою. Але в умовах України, яка є північною межею промислового виноградарства світу, і де лімітуючими факторами для винограду виступають умови морозонебезпечності взимку і весняні заморозки, посушливі умови в вегетаційний період можуть погіршувати стан рослин.

Вплив умов зволоження взагалі і посушливих явищ зокрема досліджувався численними вченими в різних аспектах, в т.ч. [1-3, 5]. Значна увага приділяється дослідженням фізіологічних аспектів формування посухостійкості культури [1, 4]. Проте, за великого значення результатів таких досліджень, слід вказати на певну галузеву обмеженість, так як посухостійкість культури розглядається без врахування усього спектру показників умов посушливості на конкретних територіях, де вирощується виноград. При

цьому також не враховується можлива динаміка умов посушливості на територіях як впродовж вегетаційного періоду, так і в розрізі окремих міжрічних періодів.

Метою є оцінка умов посушливості в центральних районах Північно-Західного Причорномор'я впродовж літа в розрізі окремих десятиліть з 1945 по 2014 рік.

Матеріали і методи дослідження. Вихідною інформацією були дані спостережень на метеорологічному посту ННЦ "ІВіВ ім. В. Є.Таїрова" за температурою та вологістю повітря в літні місяці (червень-серпень) з декадним кроком за період з 1945 по 2014 роки. Оцінка умов посушливості виконувалася за такими показниками, як кількість днів з температурою повітря вище 20 і 25 °C та відносною вологістю повітря нижче 30%, причому, як за окремими показниками, так і їх поєднанням. Вибірка і розрахунки виконувалися за такі десятиліття і періоди: 1945-1954, 1955-1964, 1965-1974, 1975-1984, 1985-1994, 1995-2004, 2005-2014 та 1945-2014, 1961-1990, 1986-2005 рр.

Результати досліджень. Як показав аналіз матеріалів спостережень, кількість посушливих днів за комплексним показником, який характеризує число днів з відносною вологістю повітря нижче 30% ($N_f \leq 30\%$) і температурою повітря вище 25 °C ($N_t \geq 25^\circ\text{C}$), впродовж літніх місяців змінювався від 0 до 27 днів за показником, що характеризує дні з $N_f \leq 30\%$ і $N_t \geq 20^\circ\text{C}$ - від 0 до 32 днів (рис. 1). Найбільш посушливі умови спостерігалися в 1946-1947, 1950-1951, 2007-2008 роках, коли відзначалося від 9-10 до 12-27 днів з відносною вологістю повітря нижче 30% і температурою повітря вище 25 °C і від 15 до 32 днів – з відносною вологістю повітря нижче 30% і температурою повітря вище 20 °C. Досить посушливі умови відзначалися також в 1961, 1967, 1971-1972, 1986, 1995, 2001-2002, 2012 і 2014 роках. До найменш посушливих років слід віднести 1956, 1969, 1977, 1980, 1988, 1993 і 1997-1999, коли в червні-серпні не спостерігалось жодного дня з відносною вологістю повітря нижче 30% і температурою повітря вище 20 або 25 °C. Крива, за якою можна описати загальну тенденцію зміни умов посушливості, нагадує параболу, а рівняння – поліном другого ступеня.

Представляє інтерес характеристика посушливих умов по окремих десятиріччях. Найбільш посушливе десятиріччя відзначалося в 1945-1954 роки, коли кількість днів із відносною вологістю повітря нижче 30% ($N_f \leq 30\%$) за червень, липень і серпень становило відповідно 41, 44 і 37 днів, а в поєднанні з температурою повітря вище 20 і 25 °C ($N_t \geq 20^\circ\text{C}$) і ($N_t \geq 25^\circ\text{C}$) - 21, 26, 25 і 38, 44, 37 днів (табл. 1). У сумі за літні періоди їх кількість досягала відповідно 122, 72 і 119 днів. 2005-2014 роки за кількістю днів із посушливими умовами наближується до найбільш посушливого десятиріччя. Загальна кількість днів із $N_f \leq 30\%$; $N_f \leq 30\%$ і $N_t \geq 20^\circ\text{C}$; $N_f \leq 30\%$ і $N_t \geq 25^\circ\text{C}$ склала 83, 50 і 78. Найменша кількість посушливих днів за досліджуваний період відзначається в три десятиріччя – 1975-1984, 1985-1994 і 1995-2004 роки. Слід відзначити, що в окремі місяці цих десятиріч кількість днів з посушливими умовами може незначно змінюватися. В цілому за досліджуваний період кількість днів із вказаними умовами складало 447, 228 і 416 днів, а за червень, липень і серпень відповідно 150, 148 і 149, 49, 89 і 90, 129, 145 і 142.

Більш наочне уявлення про мінливість посушливих умов на території центральних районів Північно-Західного Причорномор'я у визначені часові інтервали або періоди можна отримати з рис. 2. Як в цілому за літо, так і за найтепліший місяць липень за обома комплексними показниками найбільш посушливі умови відзначалися за десятиріччя з 1945 по 1954 рік – відповідно 119 і 79 днів. Наступне за ступенем посушливих умов десятиріччя охоплює 2005-2014 роки. Кількість днів з $N_f \leq 30\%$ і $N_t \geq 25^\circ\text{C}$ відповідно складає 78 і 24 дні. Найменш посушливі умови відзначалися в десятиріччя, які охоплюють 1975-1984 і 1985-1994 роки. В ці роки кількість днів з $N_f \leq 30\%$ і $N_t \geq 25^\circ\text{C}$ не перевищувала відповідно 30 і 4 дні.

Висновки. Результати проведених досліджень дають кількісну характеристику умов посушливості в центральних районах Північно-Західного Причорномор'я в динаміці за останні 70 років і надалі можуть входити в каталог посушливих умов і бути підставою для оцінки умов вологозабезпеченості винограду.

$Nf \leq 30\%$ і $Nt \geq 20$ °C, дні

$Nf \leq 30\%$ і $Nt \geq 25$ °C, дні

124

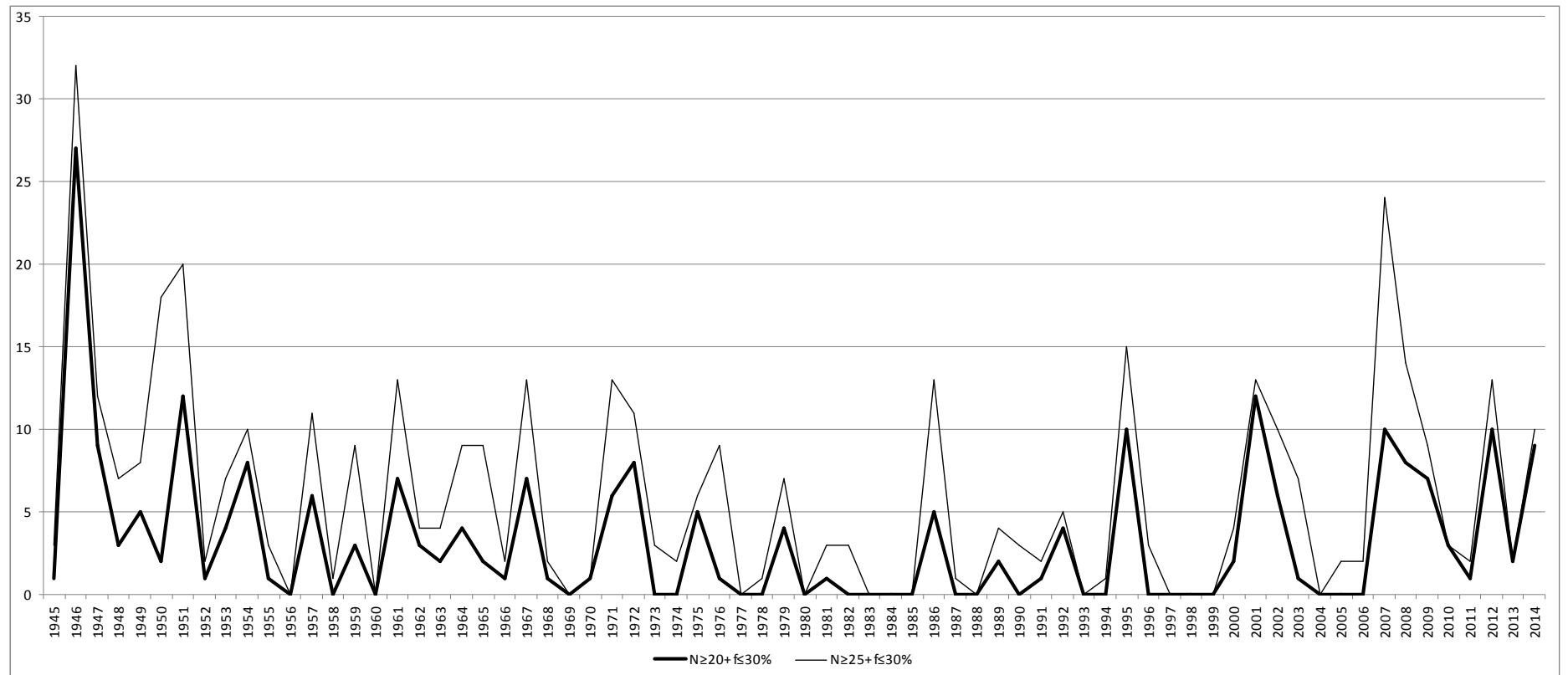


Рис.1. Динаміка посушливих умов в центральних районах Північно-Західного Причорномор'я

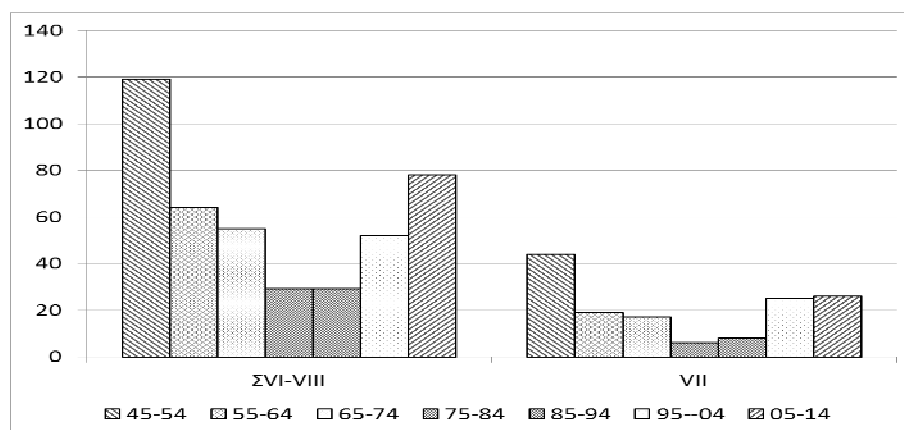
Таблиця 1

**Характеристика посушливих умов по десятиріччям в центральних районах
Північно-Західного Причорномор'я**

Десятиріччя, період	$Nf \leq 30\%$, дні				$Nf \leq 30\% + Nt \geq 20^\circ\text{C}$, дні				$Nf \leq 30\% + Nt \geq 25^\circ\text{C}$, дні			
	VI	VII	VIII	Σ	VI	VII	VIII	Σ	VI	VII	VIII	Σ
1945-1954	41	44	37	122	21	26	25	72	38	44	37	119
1955-1964	26	19	13	58	7	9	10	26	32	19	13	64
1965-1974	20	17	22	59	3	12	11	26	16	17	22	55
1975-1984	21	6	9	36	7	0	4	11	16	6	7	29
1985-1994	7	9	16	32	2	4	6	12	7	8	14	29
1995-2004	15	25	17	57	1	22	8	31	10	25	17	52
2005-2014	20	28	35	83	8	16	26	50	20	26	32	78
1945-2014	150	148	149	447	49	89	90	228	129	145	142	416

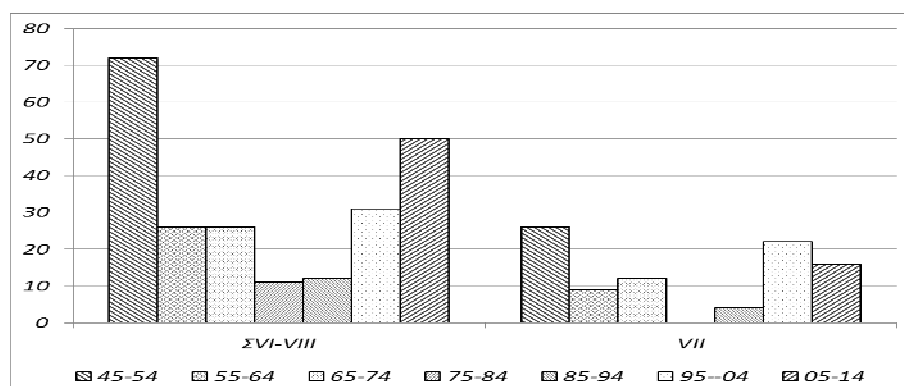
Примітка. VI, VII, VIII- червень, липень і серпень місяці

$Nf \leq 30\%$ і $Nt \geq 25^\circ\text{C}$



а)

$Nf \leq 30\%$ і $Nt \geq 20^\circ\text{C}$



б)

Рис. 2. Порівняльна характеристика умов посушливості за кількістю днів з відносною вологістю повітря нижче 30% і температурою повітря вище 20 °С (а) та кількістю днів з відносною вологістю повітря нижче 30% і температурою повітря вище 25 °С (б) по десятиріччям з 1945 по 2014 рр.

Використані джерела

1. Негруль А. М. Климатические показатели для культуры винограда производственного направления / А. М. Негруль // Виноделие и виноградарство СССР. – 1946. – № 7.
2. Давитая Ф. Ф. Исследование климатов винограда в СССР и обоснование их практического применения / Ф. Ф. Давитая. – М.-Л.: Гидрометеиздат, 1952. – 304 с.
3. Турманидзе Т. И. Агроклиматические условия формирования качества винограда и расчет показателей для специализации отрасли / Т. И. Турманидзе // Виноградарство и виноделие СССР: бюллетень отраслевого научного центра по производству и переработке винограда. – Ялта, 1989. – Вып. 3. – С. 3-14.
4. Физиология винограда / под ред. академика А. И. Стоева. – София: Издательство Болгарской Академии наук, 1982. – С. 67-93.
5. Фурса Д. И. Погода, орошение и продуктивность винограда / Д. И. Фурса. – Л.: Гидрометеиздат, 1986. – 200 с.

Ляшенко Г. В., Мельник Э. Б., Суздальова В. И., Маринин Е. И.

Тенденция условий засушливости в Центральных районах Одесчины за последние 70 лет

Рассматривается комплекс показателей, которые характеризуют условия засушливости. Проводится анализ динамики этих показателей по годам и в разрезе отдельных периодов. Определяется тенденция их изменчивости.

Ключевые слова: условия засушливости, температура воздуха, относительная влажность воздуха, число дней.

G. V. Lyashenko, E. B. Melnik, V. I. Syzdalova, E. I. Marinin

Drought tendency in Odessa central regions for the last 70 years

Complex indicators characterizing drought conditions are considered. Analysis of these indicators dynamics are conducted each year and in different time periods. Tendency of their variability are determined.

Keyword: drought conditions, air temperature, relative humidity, the number of days.

УДК 634.836.7:631.95

**Л. А. Майстренко, к. с.-х. н.,
А. Н. Майстренко, к. с.-х. н.**

Федеральное Государственное Бюджетное Научное Учреждение
Всероссийский научно-исследовательский институт
виноградарства и виноделия имени Я. И. Потапенко,
Россия

АГРОБИОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА НОВЫХ СОРТОВ ВИНОГРАДА СЕЛЕКЦИИ ННЦ ИВИВ ИМ. В. Е. ТАИРОВА В УСЛОВИЯХ НИЖНЕГО ДОНА

В статье приведены результаты агробиологического и химико-технологического изучения новых сортов винограда селекции ННЦ «ИВиВ им. В. Е. Таирова» в условиях Нижнего Придонья Российской Федерации.